

Технологія складання тестових завдань

---

*Зав. кабінетом біології
Опаренюк Г. А.*

Переваги тестів

над іншими інструментами перевірки знань, умінь та навичок

- високотехнологічні, можуть розроблятися, проводитися і перевірятися з використанням комп'ютерної техніки;*
- вимагають порівняно незначних часових затрат для використання і перевірки;*
- придатні для контролю високих рівнів навчальних досягнень; дають змогу визначити не тільки рівень знань кожного учня, а й структуру, тобто систематичність його знань. Більше того, можна виявити учнів, які мають **антизнання**;*
- процес перевірки стає об'єктивним і мінімально залежить від особистої думки вчителя;*
- тестування створює можливість контролювати навчальний процес на кожному уроці, індивідуалізувати підхід до кожного учня.*

Тестами навчальних досягнень називають

системи спеціальних завдань для виявлення ступеня засвоєння певних видів навчальної діяльності в сукупності з деякою системою вимірювання та інтерпретування результатів вимірювання.

Тест як засіб вимірювання називають стандартизованим тестом

Структура тесту

- специфікація;*
- система тестових завдань;*
- документально зафіксована технологія проведення тестування;*
- технологія перевірки, обробки і аналізу результатів тестування.*

Специфікація тесту передбачає

- визначення мети тестування, опис можливих сфер його застосування;
- перелік нормативних документів (базових програм, вимог до рівня підготовки), які використовуються при плануванні змісту тесту;
- опис загальної структури тесту, тобто визначення загальної кількості завдань у тесті (довжини тесту) з обумовленням кількості завдань різного формату;
- визначення кількості паралельних варіантів (псевдоваріантів) тесту;
- обумовлення часу виконання тесту, а також середнього показника часу виконання одного завдання з урахуванням специфіки формату тестового завдання;
- обґрунтування співвідношень завдань з різних розділів і за видами навчальної діяльності школярів;
- стратегію розміщення завдань у тесті.

Гіпотетична специфікація тесту

<i>Заплановані до перевірки знання та вміння</i>	<i>Змістовні лінії (розділи) дисципліни</i>				<i>Загальне число по кожному пункту</i>
	<i>I (20%)</i>	<i>II (10%)</i>	<i>III (30%)</i>	<i>IV (40%)</i>	
<i>A (10%)</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>2</i>	<i>6</i>
<i>B (20%)</i>	<i>2</i>	<i>1</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>12</i>
<i>C (30%)</i>	<i>4</i>	<i>2</i>	<i>5</i>	<i>7</i>	<i>18</i>
<i>Д (30%)</i>	<i>4</i>	<i>2</i>	<i>5</i>	<i>7</i>	<i>18</i>
<i>Е (10%)</i>	<i>1</i>	<i>-</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>6</i>
<i>Всього</i>	<i>12</i>	<i>6</i>	<i>18</i>	<i>24</i>	<i>60</i>

A – відтворення фактів, понять, визначень і термінів;

B – знання законів і формул;

C – вміння застосовувати закони та формули для розв'язування задач;

D – вміння інтерпретувати результати за допомогою графіків і схем

E – вміння робити оцінкові судження.

Коротка специфікація тесту

Зміст предмету	Передбачена діяльність учня		
	Репродуктивний рівень		Продуктивний рівень
	Знання визначень, фактів тощо	Використання знань у знайомій ситуації за зразком	Використання знань у незнайомій ситуації
Загальноосвітня частина тесту (29 завдань). Із них:	22 завдання 76%	5 завдань 17%	2 завдання 7%
Біологія рослин	4 завдання	1 завдання	-
Біологія тварин	4 завдання	1 завдання	-
Біологія людини	14 завдань	3 завдання	2 завдання
Поглиблена частина тесту (за потребою)	-	-	-

Загальна структура тесту

- ~~Загальна кількість завдань у тесті (довжина тесту) – 29~~
- **Завдання різних форматів:**
  - **закритої форми (закриті тести):**
    - з вибором 1 правильної відповіді з 2 запропонованих – 12 завдань
    - з вибором 1 правильної відповіді з 4 запропонованих – 10 завдань
    - з використанням графічних зображень з однією правильною відповіддю – 3 завд.
    - на встановлення відповідності та послідовності – 2 завдання
  - **відкритої форми (відкриті тести)**
    - тестові завдання з розгорнутою відповіддю – 2 завдання
- **Тест містить 3 паралельні варіанти**
- **Час виконання тесту – 60 хвилин:**
  - з вибором 1 правильної відповіді – на виконання 1 завдання - 1 хвилини, 1 хвилини x 22 завдання = 22 хвилини
  - з використанням графічних зображень – на виконання 1 завдання - 2 хвилини, $3 \times 2 = 6 \text{ хв}$
  - на встановлення відповідності та послідовності – на виконання 1 завдання - 4 хвилини, $4 \times 2 = 8 \text{ хв}$
  - тестові завдання з розгорнутою відповіддю – на виконання 1 завдання - 12 хвилин, $2 \times 12 = 24 \text{ хвилини}$; $22+6+8+24 = 60 \text{ хвилин}$
- **Стратегія розміщення завдань у тесті:**
  - Завдання 1 – 22 - з вибором 1 правильної відповіді
  - Завдання 23 – 25 - з використанням графічних зображень з однією правильною відповіддю
  - Завдання 26 – 27 - на встановлення відповідності та послідовності
  - Завдання 28 – 29 - тестові завдання з розгорнутою відповіддю

Технологія проведення тестування

- Тестування триває 60 хвилин
- Початок тестування о 9.00 год.
- Складають тест всі учні класу одночасно
- Якщо є можливість, розсадити учнів по 1 за партою, якщо ні, то забезпечити їх як мінімум двома різними варіантами чи псевдоваріантами

Технологія перевірки, обробки і аналізу результатів тестування

- За кожну правильну відповідь завдань 1 – 12 I рівня – 1 б
- За кожну правильну відповідь завдань 13 – 22 II рівня – 1,5 б
- За кожну правильну відповідь завдань 23 – 25 III рівня – 2 б
- За кожну правильну відповідь завдань 26 – 4б, 27 – 3 б,
- За кожну правильну відповідь завдань IV рівня – 10 б
  - 22 завдання I-II рівнів 27 б
  - 5 завдань III рівня 13 б
  - 2 завдання IV рівня 20б
  - $27+13+20= 60б$
- Оцінювання за 12-бальною системою

Коротка специфікація тесту

Мета тестування: ДПА учнів основної школи (9 клас)

<i>Рівні навчальних досягнень</i>	<i>Змістовні розділи предмету</i>			<i>Загальне число по кожному пункту</i>
	<i>Біологія рослин</i>	<i>Біологія тварин</i>	<i>Біологія людини</i>	
<i>I рівень (40%)</i>	2	2	8	12
<i>II рівень (34%)</i>	2	2	6	10
<i>III рівень (18%)</i>	1	1	3	5
<i>IV рівень (8%)</i>	-	-	2	2
<i>Всього (100%)</i>	5	5	19	29

Технологія створення тестів

Ця процедура називається стандартизацією тесту і передбачає такі види діяльності:

- складання специфікації;*
- формування банку тестових завдань;*
- аналіз доступності тестових завдань і відбраковування неякісних завдань;*
- аналіз дистракторів та їхнє корегування;*
- формування робочого варіанта тесту;*
- розробка кількох варіантів тесту та перевірка їхньої еквівалентності;*
- розробка нормативів тесту;*
- створення інструктивно-методичного забезпечення тестування.*

Порядок розробки дидактичних тестів

- Структурування навчального матеріалу. Коли дисципліна складається з кількох розділів, то у визначення поняття «знання предмета» має включатися і знання окремих його розділів.*
- Встановлення логічних зв'язків між елементами та складання логіко-структурних схем тем, розділів і предмета в цілому.*
- Складання тестових завдань на базі логіко-структурних схем. У схемах потрібно відібрати такі елементи, знання яких необхідно перевірити тестуванням.*
- Вибір оптимальної форми тестових завдань.*
- Складання плану тесту.*

Спрощена процедура створення тестів матиме такі етапи

- постановка цілей;*
- планування змісту та складання специфікації тесту;*
- складання (або вибір з існуючих) необхідних тестових завдань;*
- експертиза тестових матеріалів;*
- апробація тесту та його коригування.*

Конкретизовані цілі навчання

<i>Узагальнені навчальні цілі, що плануються вчителем</i>	<i>Конкретизовані навчальні цілі, що передбачається досягнути учнем</i>
<i>Завдання на рівні запам'ятовування та відтворення</i>	<i>Знає суть термінів, що використовуються, основні поняття та визначення, формули, закони, принципи</i>
<i>Завдання на рівні розуміння</i>	<i>Розуміє та інтерпретує терміни, поняття та визначення, перетворює описовий матеріал у математичні вирази, інтерпретує словесний матеріал за допомогою схем та графіків</i>
<i>Вміння використовувати знання у відомій ситуації</i>	<i>Вміє використовувати терміни, поняття та визначення в знайомій ситуації за зразком, а також формули, закони та принципи в знайомій ситуації</i>
<i>Вміння використовувати знання у невідомій ситуації</i>	<i>Використовує закони та принципи в нових ситуаціях, виконує перенесення відомих методів на незнайомі ситуації</i>
<i>Аналіз</i>	<i>Бачить помилки та недоліки у логіці суджень, коригує неповні або надлишкові умови при формулюванні завдань, виділяє скриті задуми, бачить різницю між фактами та наслідками</i>

Типи тестових завдань

- завдання закритої форми із запропонованими відповідями*
- завдання відкритої форми з вільно конструйованою відповіддю*

Завдання закритої форми, з варіантами відповідей на вибір

- Завдання з **однією правильною відповіддю**;
- Завдання з **кількома правильними відповідями**;
- Завдання на **встановлення відповідності** (логічні пари);
- Завдання на **встановлення правильної хронологічної та логічної послідовності**;
- Завдання вибору: **правильно – неправильно**

Завдання відкритої форми

- *Завдання з короткою відповіддю*
- *Завдання з розгорнутою відповіддю*

Структура тестових завдань

- інструкція з виконання;*
- запитальна частина (запитання);*
- варіанти відповідей.*

Структура тестового завдання

- Інструкція з виконання (іншим кольором або шрифтом)

Із запропонованих варіантів відповідей вибери один правильний:

- Запитальна частина (іншим кольором або великими літерами)
  1. **Вкажіть орган травної системи людини, у якому утворюється жовч**
- Відповіді

А печінка   Б жовчний міхур   В селезінка   Г шлунок

Структура тестового завдання

приклад

---

*Із запропонованих варіантів відповідей вибери один правильний:
(інструкція)*

1. **Вкажіть орган травної системи людини, у якому утворюється жовч
(запитальна частина)**

А печінка   Б жовчний міхур   В селезінка   Г шлунок
(варіанти відповідей)

Тестові завдання мають відповідати таким рекомендаціям

- тестові завдання однієї форми необхідно попередньо спорядити **інструкцією** з їх виконання. При зміні форми завдання формулюється відповідна йому інша інструкція;
- **інструкція відділяється від тексту завдання іншим шрифтом або кольором і відокремлюється двокрапкою;**
- тестові завдання **нумеруються наскрізно арабськими цифрами;**
- запитальна частина тестового завдання записується тільки у **стверджувальній формі**, коротко і чітко, без подвійного тлумачення;
- запитальна частина записується **великими літерами** або виділяється **іншим кольором;**
- **відповіді** розташовуються під текстом запитальної частини, нумеруються і не відділяються від неї двокрапкою.

Складання (або вибір з існуючих) необхідних тестових завдань

- Кожне тестове завдання має оцінювати досягнення важливої *навчальної цілі*.
- Кожне тестове завдання має перевіряти відповідний *рівень засвоєння* знань.
- Умова повинна містити *чітко сформульоване і зрозуміле* для екзаменованого *завдання*.
- *Варіанти* відповідей мусять бути *вірогідними* (правдоподібними).
- Усі *дистрактори* мають бути *вірогідними* (правдоподібними).
- *Інформація*, що міститься в одному тесті, *не повинна давати відповіді* на інше завдання.

При формулюванні тестового завдання необхідно враховувати наступні вимоги

- у тексті завдання повинна бути **усунена** будь-яка **двозначність** або **неясність** формулювань;*
- основна частина завдання формулюється гранично стисло, як правило, не більше одного речення з 7- 8- слів;*
- завдання повинно мати якомога простішу синтаксичну конструкцію, в основний текст завдання слід вводити не більше одного додаткового речення;*
- з тексту завдання необхідно вилучити всі вербальні асоціації, що сприяють вибору правильної відповіді за допомогою здогадки;*

-
- *основна частина завдання звільняється від всякого матеріалу, що не відноситься до даної проблеми;*
  - *при складанні питань слід уникати слів «іноді», «часто», «завжди», «все», «ніколи», оскільки вони містять невизначеність;*
  - *питання повинно не містити слів «великий», «малий», «багато», «мало», «менше», «більше» тощо;*
  - *якомога рідше слід використовувати заперечення в основній частині;*
  - *використовувати не більше трьох пропусків для доповнення тексту учнем (доповнень) підряд, краще 1-2;*
  - *доповнення краще ставити в кінці речення.*

Дистрактори в завданнях на вибір відповіді

Загальні вимоги

- частота вибору одного і того ж порядкового номеру **правильної відповіді** в різних завданнях тесту повинна бути **приблизно однаковою**;
- із відповідей бажано **виключати слова, які повторюються**, вводячи їх до тексту основної частини завдання;
- у відповідях не рекомендується використовувати слова **«все»**, **«жодного»**, **«ніколи»**, **«завжди»** тощо, оскільки в окремих випадках вони сприяють вгадуванню **правильної відповіді**;
- із числа дистракторів виключаються такі, що впливають один на одного;
- всі дистрактори до кожного завдання повинні бути **рівно ймовірно привабливими** для учнів, що не знають **правильної відповіді**;
- жоден з дистракторів не повинен бути **частково правильною** відповіддю, що перетворюється за певних додаткових умов у **правильну відповідь**;
- відповідь на одне завдання не повинна служити **ключем** до **правильних відповідей** на інші завдання тесту, тобто не слід використовувати дистрактори з одного завдання як відповіді до інших завдань тесту;

- усі відповіді повинні бути паралельними по конструкції і **граматично узгодженими** з основною частиною завдання тесту, у будь-якому випадку слід використовувати короткі, прості слова або речення без залежних або незалежних звернень;
- неправильні відповіді повинні бути **розумні**, вміло підібрані, не повинні бути неточностей, підказок;
- правильні і неправильні відповіді повинні бути однозначними за змістом, структурою та загальною кількістю слів;
- якщо питання має **кількісний вираз**, то відповіді до нього повинні розташовуватися впорядковано від **меншого до більшого** або навпаки; в тому випадку, якщо дистрактори подано у вигляді **слів**, тексту тощо, розташовувати їх слід в **алфавітному порядку**;
- використовуйте **обмеження точності числового значення** відповіді в самому питанні (наприклад, вкажіть з точністю до сотих значення числа π);
- краще використовувати **довге питання і коротку відповідь**, ніж навпаки.

Оцінювання тестових завдань

- Виконання кожного тестового завдання оцінюється певним балом.
- Підрахувавши загальну суму балів за всі правильно виконані тестові завдання певним учнем, можна визначити його рейтинг.
- Для виставлення оцінок учням потрібно порівняти їх рейтинг.
- Порівняти рейтинг учнів можна за допомогою коефіцієнту засвоєння навчальної інформації, який знаходять за формулою А. Киверялга:
$$K = n/N \times 100\%,$$
де n – сума балів, набрана учнем, N – загальна сума балів за тест.
- Перерахунок набраних балів (коефіцієнт засвоєння) переводиться в оцінні бали.

Оцінювання тестових завдань

Коефіцієнт засвоєння	Сума балів	Оцінка
100 – 93	40 – 37	12
92 – 85	36 – 34	11
84 – 76	33 – 30	10

Зовнішнє незалежне оцінювання з біології

Мета зовнішнього незалежного оцінювання з біології

*Основна мета зовнішнього незалежного
оцінювання з біології*

*– виявити рівень навчальних
досягнень учнів.*

Завдання тестування ЗНО

- перевірка відповідності знань, умінь і навичок учнів вимогам чинної програми;*
- виявлення та оцінка рівня навчальних досягнень учнів;*
- оцінювання ступеня підготовленості випускників ЗНЗ до подальшого навчання у вищих навчальних закладах.*

Перевірка того, чи вміє учень

- **описувати та пояснювати** основні біологічні поняття, закономірності, закони та теорії;
- **порівнювати** процеси життєдіяльності на різних рівнях організації та виявляти взаємозв'язки між ними;
- **встановлювати причинно-наслідкові, функціональні, структурні зв'язки та закономірності** у живій природі, класифікувати;
- **приймати раціональні рішення**, що стосуються питань власного здоров'я, здоров'я оточуючих, **виявляти наслідки** впливу шкідливих звичок на організм;
- **застосовувати** біологічні знання для аналізу ситуацій, що виникають у різних сферах життя;
- **виконувати розрахунки** із використанням математичного апарату (дії з відсотками, складання пропорцій, елементи теорії ймовірності, математичної статистики, **побудова та аналіз графіків** біологічних залежностей);
- **застосовувати** набуті знання при аналізі біологічної інформації, поданої в різних формах (графічній, табличній, текстовій);
- **аргументовано відстоювати власну точку зору** щодо потреби встановлення гармонійних стосунків з природою, розуміння життя як найвищої цінності, шляхів розв'язання екологічних проблем та охорони біорізноманіття.

Структура тесту та форми тестових завдань ЗНО

- *Зовнішнє тестування з біології є письмовим за формою.*
- *Тестування триває 120 хвилин.*
- *Кожна особа, яка проходить тестування, отримує екзаменаційний комплект, що складається з екзаменаційного зошита та бланка відповідей до екзаменаційних завдань.*
- *Кількість завдань у тесті – 60.*
- *Тест складається із завдань різної форми.*
- *Завдання з 1 по 50 – з вибором лише однієї правильної відповіді з чотирьох запропонованих варіантів. Вони складаються із вступного запитання та чотирьох варіантів відповідей, серед яких потрібно обрати лише один правильний варіант.*
- *Завдання з 51 по 58 – на встановлення відповідності одних біологічних понять і термінів іншим. Вони складаються з інструкції та двох колонок, у яких частини матеріалу позначено буквами (ліворуч) та цифрами (праворуч). Потрібно співвіднести цей матеріал і у бланку відповідей поруч із буквою записати відповідну цифру.*
- *Завдання 59 і 60 – на встановлення послідовності певних подій і явищ у часі. Вони складаються з п'яти завдань у довільному порядку. Кожному завданню відповідає літера. Необхідно установити правильну послідовність певних подій і вписати у бланк відповідей літери у цій послідовності.*

Розподіл завдань за формою

<i>Завдання</i>	<i>Кількість завдань</i>	<i>% завдань від загальної кількості</i>
<i>З вибором однієї правильної відповіді</i>	<i>50</i>	<i>82</i>
<i>На встановлення відповідності</i>	<i>8</i>	<i>14</i>
<i>На встановлення послідовності</i>	<i>2</i>	<i>4</i>

Розподіл завдань за розділами біології

<i>Розділ</i>	<i>Кількість завдань</i>	<i>% завдань від загальної кількості</i>
<i>Вступ</i>	<i>1</i>	<i>2</i>
<i>Молекулярний рівень організації життя</i>	<i>5</i>	<i>8</i>
<i>Клітинний рівень організації життя</i>	<i>8</i>	<i>13</i>
<i>Організменний рівень організації життя</i>	<i>32</i>	<i>53</i>
<i>Надорганізменні рівні життя</i>	<i>10</i>	<i>17</i>
<i>Історичний розвиток органічного світу</i>	<i>4</i>	<i>7</i>

Рекомендації в допомогу учневі щодо тактики виконання тестів ЗНО

- **Тренуйтеся!** Перед офіційним тестуванням варто виконувати якнайбільше тестів – просто заради тренування. Це дає можливість познайомитись з типовими конструкціями тестових завдань, а також отримати досвід самоспостереження й оптимальної саморегуляції під час тестування.
- **Поспішайте!** Тренуйтеся із секундоміром у руках. Засікайте час виконання тестів, обмежуйте його.
- **Пропускайте!** Треба навчитися пропускати важкі або незрозумілі завдання. Пам'ятайте: у тесті завжди знайдуться такі, з якими Ви обов'язково впораєтесь. Просто нерозумно недобрати балів тільки тому, що Ви не дійшли до «своїх» завдань, а «застрягли» на тих, навчальний матеріал яких невідомий. Звичайно, така тактика може принести успіх далеко не завжди. Якщо тест побудований за принципом «сходів» і починається з легких питань, то не варто пропускати всі перші завдання.
- **Виключайте!** Багато завдань можна швидше вирішити, якщо не шукати відразу правильну відповідь, а послідовно виключати ті, які явно не підходять.

-
- **Думайте тільки про поточне завдання!** Коли Ви бачите нове завдання, забувайте все, що було в попередньому. Думайте тільки про те, що кожне нове завдання – це шанс набрати бали.
  - **Читайте завдання до кінця!** Поспіх не повинен приводити до того, що Ви будете намагатися зрозуміти умови завдання за «першими словами» і добудовувати кінцівку у власній уяві. Це вірний спосіб зробити прикрі помилки в питаннях.
  - **Не засмувайтесь!** Навіть якщо Вам здається, що Ви допустили занадто багато помилок і просто завалили тест, пам'ятайте, що дуже часто таке відчуття є помилковим: при порівнянні Ваших результатів з іншими може з'ясуватися, що інші допустили ще більше помилок. У підсумку Ви одержите якщо не найвищий тестовий бал, то цілком пристойний.
  - **Заплануйте два кола!** Сплануйте час виконання тесту таким чином, щоб пройти всі завдання «по першому колу». Тоді Ви зможете повернутися до складних завдань, які Вам спочатку довелося пропустити.

Практична робота

по створенню тестів
вчителями біології

Завдання для практичної роботи

---

1. Визначення мети тестування
2. Планування змісту та складання специфікації тесту
3. Складання (або вибір з існуючих) необхідних тестових завдань
4. Технологія перевірки, оцінювання, обробки і аналізу результатів тестування
5. Використана література

1. Мета тестування

- Попереднє оцінювання
- Поточне оцінювання
- Підсумкове оцінювання
- Державна підсумкова атестація
- Зовнішнє незалежне оцінювання

2. Планування змісту та складання специфікації тесту

- **перелік нормативних документів** (базових програм, вимог до рівня підготовки), які використовуються при плануванні змісту тесту; опис загальної структури тесту;
- **визначення загальної кількості завдань у тесті** (довжини тесту) з обумовленням кількості завдань різного формату;
- визначення кількості паралельних **варіантів** (псевдо варіантів) тесту;
- обумовлення **часу виконання** тесту, а також середнього показника часу виконання одного завдання з урахуванням специфіки формату тестового завдання;
- обґрунтування **співвідношень завдань з різних розділів** і за видами навчальної діяльності школярів (таблиця “Коротка специфікація тесту”);
- **стратегію розміщення** завдань у тесті.

4. Технологія перевірки, оцінювання, обробки і аналізу результатів тестування

- Кількість балів за кожне правильно виконане тестове завдання певного формату
- Максимальна сума балів за всі правильно виконані завдання тесту різних форматів
- Інтерпретація суми балів у оцінку за 12-ти бальною системою